

3^Η ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΦΟΔΣΑ

Έχουμε μπει σε μια νέα εποχή που η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί από τις μεγαλύτερες προκλήσεις παγκοσμίως.

Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, η διασφάλιση ενεργειακής επάρκειας και η προώθηση της πράσινης ανάπτυξης είναι ζητούμενο διεθνώς και απαιτούν πειστικές απαντήσεις. Και οι τρεις αυτοί τομείς είναι ανάγκη να αποτελέσουν βασική προτεραιότητα μια συντεταγμένης περιβαλλοντικής πολιτικής.

Μια βασική διαπίστωση είναι ότι με το ρυθμό που αυξάνονται τα απορρίμματα βρισκόμαστε στο παρά πέντε όσον αφορά τη διαθεσιμότητα και τη χωρητικότητα των ΧΥΤΑ που ήδη λειτουργούν. Οφείλουμε να εφαρμόσουμε το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο και να επισημάνω ότι οριστική λύση στο πρόβλημα των απορριμμάτων δεν πρόκειται να δοθεί εάν δεν εφαρμοστεί ολοκληρωμένα ο περιφερειακός σχεδιασμός στο σύνολό του, ο οποίος εκτός από ΧΥΤΑ περιλαμβάνει εργοστάσια επεξεργασία, ΧΥΤΥ κλπ. Η υιοθέτηση νέων τεχνολογιών και εξειδικευμένα μέτρα όπως μείωση της παραγωγής απορριμμάτων στην πηγή και αξιοποίηση της ανακύκλωσης είναι το ζητούμενο.

Έχουμε μία διαδικασία σε εξέλιξη από το 2005, με σκοπό να αναθεωρηθεί η ισχύουσα οδηγία για τα στερεά απόβλητα

περιλαμβάνοντας μια σειρά από μεγάλες αλλαγές στην διαχείριση των στερεών αποβλήτων.

Πρώτον το πολύ βασικό είναι το ότι τίθεται στόχος ανακύκλωσης 50% μέχρι το 2020 στόχος που τουλάχιστον για τα ελληνικά δεδομένα φαντάζει δυσθεώρητος.

Δεύτερο σημείο είναι ότι η νέα οδηγία προτείνει τη διακριτική διαχείριση των οργανικών αποβλήτων. Δηλαδή θα πρέπει να μαζεύουμε τα οργανικά απόβλητα χωριστά από τα υπόλοιπα και όχι όλα μαζί.

Τρίτον, η νέα οδηγία πλαίσιο θεσμοθετεί κριτήρια τέλους ζωής των αποβλήτων.

Τέλος η νέα οδηγία απαιτεί ανάκτηση ενέργειας πριν την ταφή, πράγμα το οποίο σημαίνει ενεργειακή αξιοποίηση είτε με θερμική είτε με αναερόβια επεξεργασία.

Υπάρχουν δε δυσκολίες και αδυναμίες όπως ο αυθαίρετος καθορισμός ποσοτικών στόχων επιλεκτικής συλλογής και διάθεση των απορριμμάτων συσκευασίας, Υπάρχει επίσης ασάφεια σε ορισμούς του τι είναι υλικό συσκευασίας, τι είναι απόρριμμα και τι δευτερογενή υλικό, τι θεωρείται ανακύκλωση, τι ανάκτηση υλικού.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα στο Βέλγιο και την Ολλανδία συλλέγονται προς ανακύκλωση πλαστικές φιάλες και άλλα πλαστικά υλικά συσκευασίας. Για το συλλεγόμενο όμως πλαστικό υλικό δεν υπάρχει αγορά γιατί θεωρείται ακατάλληλο για την

παραγωγή αντικειμένου αποδεκτής ποιότητας. Ως λύση για την κατανάλωση των συλλεγόμενων χιλιάδων τόνων πλαστικών από τα οικιακά απορρίμματα βρέθηκε η συμπίεσή τους και η χρησιμοποίησή τους ως υπόστρωμα στο νέο μεγάλο αυτοκινητόδρομο που ενώνει το Βέλγιο με την Ολλανδία.

Είναι όμως αυτό ανακύκλωση; Και είναι οικολογικά και οικονομικά η καλύτερη μέθοδος διάθεσης από την καύση με παραγωγή ενέργειας;

Η προστασία του περιβάλλοντος έχει αναδειχθεί σε ένα από μείζονα θέματα που απασχολούν σήμερα την κοινωνία και την πολιτική ηγεσία σε παγκόσμια κλίμακα. Στη χώρα μας μάλιστα το θέμα καταλαμβάνει ολοένα και μεγαλύτερες διαστάσεις τα τελευταία χρόνια, ευαισθητοποιώντας όλους τους Έλληνες.

Η ανακύκλωση ως εναλλακτική μέθοδος διαχείρισης απορριμμάτων αποτελεί βασική προτεραιότητα. Πλέον έχουν δημιουργηθεί υποδομές και μπορούμε να πάμε ακόμα καλύτερα με στόχο η χώρα μας, να φθάσει το 2012 το μέσο επίπεδο ανακύκλωσης των 15 κρατών της Ε.Ε., το οποίο ανέρχεται σε 33%.

Σήμερα στην Ελλάδα λειτουργούν 10 εγκεκριμένα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης μέσα από τα οποία μπορούμε να ανακυκλώσουμε σχεδόν τα πάντα: τις συσκευασίες, τις μπαταρίες, τα απόβλητα ηλεκτρονικού και ηλεκτρικού εξοπλισμού, τις φορητές ηλεκτρικές συσκευές, τα ελαστικά, τα λιπαντικά έλαια, τις μπαταρίες αυτοκινήτων και βιομηχανίας, τα αυτοκίνητα.

Η ανακύκλωση ως εναλλακτική μέθοδος διαχείρισης απορριμμάτων αποτελεί μια απλή διαδικασία ενεργούς συμμετοχής των πολιτών στην επίλυση του περιβαλλοντικού προβλήματος. Σε αυτήν την κατεύθυνση αναπτύχθηκε ένα Σύστημα ανακύκλωσης υλικών συσκευασίας από χαρτί, πλαστικό, χαρτόνι, αλουμίνιο και γυαλί με στόχο η ανακύκλωση να ενταχθεί στην καθημερινότητα όλων των πολιτών.

Πολύ συνοπτικά σημειώνω ότι το 2007 ανακυκλώθηκαν 504.000 τόνοι αποβλήτων συσκευασίας που αντιστοιχεί σε ποσοστό 48%, 46.700 τόνοι ελαστικών που αντιστοιχεί σε ποσοστό 85,4%, 31.406 τόνοι ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που αντιστοιχεί σε ποσοστό 71%, 442 τόνοι ηλεκτρικών στηλών που αντιστοιχεί στο 21%, 32.000 τόνοι συσσωρευτών που αντιστοιχεί στο 78%, 36.440 τόνοι αποβλήτων λιπαντικών ελαίων που αντιστοιχεί στο 56%.

Εκτιμάται ότι σε ετήσια βάση έχουμε μείωση 5 εκατ. κυβικών μέτρων στον όγκο των σκουπιδιών, μείωση περίπου 350.000 τόνων διοξειδίου του άνθρακα και φυσικά γίνεται σημαντική εξοικονόμηση ενέργειας.

Προφανώς τα βήματα που πρέπει να γίνουν είναι πολλά. Χρειάζεται μεγαλύτερη προσπάθεια για να πλησιάσουμε τα υψηλά ποσοστά ανακύκλωσης των υπολοίπων ευρωπαϊκών χωρών όπου η ανακύκλωση είναι τρόπος ζωής και συνήθεια δεκαετιών. Ωστόσο είμαστε σε επίπεδο που σε γενικές γραμμές ήταν και άλλες χώρες

της ΕΕ στο αντίστοιχο χρονικό διάστημα από την έναρξη των έργων.

Ο επιχειρηματικός σχεδιασμός του Συστήματος που έχει ορίζοντα ως το 2011 προβλέπει άλλωστε διεύρυνση επενδύσεων και προγραμμάτων σε όλη την ελληνική επικράτεια.

Με αυτά τα δεδομένα και με τη συμβολή όλων των πολιτών και των κοινωνικών εταίρων στην προσπάθεια για ανακύκλωση, το όραμα μιας Ελλάδας που ανακυκλώνει εντατικά μπορεί να γίνει πράξη και μάλιστα σύντομα.

Ήδη η ανακύκλωση των αποβλήτων παρουσιάζει αξιοσημείωτο ρυθμό ανάπτυξης και κύκλο εργασιών που υπερβαίνει τα 100 δις ευρώ στη Ε.Ε. δημιουργώντας χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας. Το καλοκαίρι θα αρχίσουν να χορηγούνται στους ΟΤΑ οικονομικά κίνητρα για την ανακύκλωση με σκοπό να καλύψουν το κόστος συμμετοχής τους στο σύστημα ανακύκλωσης των απορριμμάτων.

Το χρηματικό ποσό που θα χορηγείται από το συλλογικό σύστημα σε κάθε δήμο ανέρχεται σε 30 με 70 ευρώ τον τόνο ανάλογα με τα απορρίμματα που θα ανακυκλώνει. Η παραπάνω πρωτοβουλία λαμβάνεται καθώς μέχρι σήμερα πολλοί από τους Δήμους που συμμετείχαν στο σύστημα ανακύκλωσης αδυνατούν να αντεπεξέλθουν στις οικονομικές απαιτήσεις της αποκομιδής των απορριμμάτων.

Ενδεικτικά ένα από τα σημαντικά προβλήματα που απασχολεί τους δήμους στην αδυναμία τους να ανταποκριθούν στην

απαίτηση των πολιτών τους για ανακύκλωση είναι ότι το βαρύ λειτουργικό κόστος καλείται να το πληρώσει η ίδια η τοπική αυτοδιοίκηση. Ενώ το αρμόδιο σύστημα για τα υλικά συσκευασίας διαθέτει στους δήμους μόνο τους κάδους και τα ειδικά απορριμματοφόρα.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Το πρόγραμμα ανάκτησης των ανακυκλώσιμων υλικών αποτελεί μία από τις βασικές συνιστώσες του Περιφερειακού Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΟΣΔΑ) της Δ.Μακεδονίας κι ως εκ τούτου η ΔΙΑΔΥΜΑ έχει ήδη προβεί σε σημαντικές επενδύσεις τόσο σε κινητό εξοπλισμό, όσο και σε πάγιες εγκαταστάσεις, που καλύπτουν το σύνολο της Περιφέρειάς μας.

Ήδη από το 2006 η ΔΙΑΔΥΜΑ έθεσε σε εφαρμογή τα πρώτα τοπικά προγράμματα ανάκτησης χαρτιού στις πόλεις της Πτολεμαΐδας, της Φλώρινας και των Γρεβενών, που σε συνδυασμό με την Κοζάνη, ο συνολικός πληθυσμός που συμμετέχει σήμερα στην ανακύκλωση χαρτιού να φτάνει τους 120.000 κατοίκους (το 40% δηλαδή του συνολικού πληθυσμού). Τα αποτελέσματα είναι άκρως ενθαρρυντικά σε ότι αφορά τη συμμετοχή των πολιτών, καθώς η μέση κατά κεφαλή ανάκτηση χαρτιού υπερέβη τα 25 kg το 2008. Αξίζει βέβαια να επισημανθεί ότι ο Δήμος Κοζάνης εφαρμόζει προγράμματα ανακύκλωσης κυρίως για το χαρτί και υλικά όπως το γυαλί και το αλουμίνιο εδώ και 15 περίπου έτη.

Για την περαιτέρω ανάπτυξη και επέκταση του συστήματος ανακύκλωσης στην Περιφέρεια, η ΔΙΑΔΥΜΑ προχώρησε σε επενδύσεις περίπου 5 εκατ. ευρώ μέχρι σήμερα, που περιλαμβάνουν την προμήθεια 9 οχημάτων συλλογής των ανακυκλώσιμων υλικών, περίπου 3.000 κάδων ανακύκλωσης και την κατασκευή του Περιφερειακού Κέντρου Ανακύκλωσης στο χώρο το ΧΥΤΑ. Οι δαπάνες αυτές προήλθαν τόσο από πόρους του 3^{ου} ΠΕΠ ΔΜ, όσο και τη χρηματοδότηση της Ελληνικής Εταιρίας Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (ΕΕΑΑ Α.Ε.) η οποία είναι υπεύθυνη εταιρία -με την πιστοποίηση του ΥΠΕΧΩΔΕ- για την ανάπτυξη της ανακύκλωσης στην χώρα μας, με την οποία η ΔΙΑΔΥΜΑ έχει συνάψει σύμβαση συνεργασίας.

Ήδη, από τα μέσα Μαΐου τα ειδικά οχήματα συλλογής των ανακυκλώσιμων υλικών παραχωρήθηκαν στους μεγάλους Δήμους της Περιφέρειας, ενώ εντός της τρέχουσας βδομάδας ξεκίνησε η διανομή των πρώτων 1.200 κάδων ανακύκλωσης για το χαρτί σε όλους του Δήμους & Κοινότητας της Περιφέρειας. Με τον τρόπο αυτό, από τις αρχές Ιουνίου σε όλες τις γειτονιές όλων των οικισμών της Περιφέρειας, θα υπάρχει η δυνατότητα οι Δήμοι να τοποθετήσουν κάδους ανακύκλωσης χαρτιού.

Αυτό είναι το πρώτο βήμα, διότι από το Σεπτέμβρη σχεδιάζουμε να τοποθετήσουμε σε συνεργασία με τους Δήμους, δίπλα στους κάδους ανακύκλωσης χαρτιού και τους κάδους ανακύκλωσης πλαστικού, ενώ μέχρι το τέλος του έτους εκτιμούμε ότι θα τοποθετηθούν και οι κάδοι για το αλουμίνιο και το γυαλί. Έτσι ολοκληρώνεται το πρόγραμμα ανακύκλωσης υλικών με Διαλογή στην Πηγή που προβλέπει ο Περιφερειακός Σχεδιασμός

Διαχείρισης Απορριμμάτων της Περιφέρειάς μας και στόχο έχει να ανακυκλώνονται με το πρόγραμμα αυτό το 15% των αστικών απορριμμάτων μέχρι το 2012. Ο ποσοτικός στόχος για την ανακύκλωση για το 2009 τίθεται στους 5.000 τόνους χαρτιού έναντι των 3.000 που ανακτήθηκαν το 2008, ενώ για τα υπόλοιπα υλικά (πλαστικό, γυαλί, αλουμίνιο), στόχοι θα τεθούν από το 2010, θεωρώντας ότι το 2009 θα είναι έτος σχεδιασμού, οργάνωσης και γνωριμίας του προγράμματος από τους πολίτες.

Πρέπει επίσης να επισημάνω ότι την προηγούμενη βδομάδα ολοκληρώθηκαν οι δοκιμές στο Περιφερειακό Κέντρο Ανακύκλωσης που κατασκεύασε η ΔΙΑΔΥΜΑ στο χώρο του ΧΥΤΑ. Το Περιφερειακό Κέντρο Ανακύκλωσης, που μπαίνει σταδιακά από μεθαύριο Δευτέρα σε λειτουργία, είναι η εγκατάσταση όπου θα καταλήγουν όλα τα ανακυκλώσιμα υλικά που θα ανακτώνται από τους Δήμους, προκειμένου να υπόκεινται στην απαιτούμενη επεξεργασία, διαλογή και δεματοποίηση, πριν μεταφερθούν στις μονάδες ανακύκλωσης και αξιοποίησής τους που "δυστυχώς" θα είναι εκτός Δυτ. Μακεδονίας, καθώς δεν υπάρχουν τέτοιες μονάδες στην περιοχή μας. Ενδεικτικά να αναφέρω ότι το χαρτί που ανακτούμε οδηγείται σε χαρτοβιομηχανία στο Κιλκίς.

Πρέπει τέλος κλείνοντας να επισημάνω και κάτι πολύ σημαντικό που σχετίζεται μάλιστα με την δραστηριότητα και την επιχειρηματικότητα στον τομέα της Ανακύκλωσης. Μέχρι πέρσι πωλούσαμε το χαρτί στη χαρτοβιομηχανία για 65 ευρώ τον τόνο, ενώ σήμερα λόγω της οικονομικής κρίσης πουλάμε για 35 ευρώ τον τόνο. Αντίστοιχα στοιχεία και μείωση της αγοραστικής αξίας,

ισχύουν για όλα τα ανακυκλώσιμα υλικά όπως το πλαστικό, τα υλικά scrap, κλπ.

Αντιλαμβάνεστε δηλαδή ότι η ανακύκλωση, είναι ένα πρόγραμμα αρκετά ευαίσθητο και με αρκετό ρίσκο σε ότι αφορά τη βιωσιμότητά του. Για το λόγο αυτό η ΔΙΑΔΥΜΑ κάνει μικρά και σίγουρα βήματα, ώστε να διασφαλίσει τη συνέχεια του προγράμματος διαχρονικά και να μην τα "παρατήσσει" όταν για παράδειγμα οι τιμές πώλησης των υλικών καταρρέουν διεθνώς.

Για την επιτυχία όμως της ανακύκλωσης, εκτός του σχεδιασμού και της οργάνωσης απαιτείται ενημέρωση των πολιτών. Για το λόγο αυτό προγραμματίζουμε, σε συνεργασία πάντοτε με τους Δήμους, να υλοποιήσουμε μία μεγάλη εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών στα ζητήματα διαχείρισης των απορριμμάτων, με κυριότερο στόχο την συμμετοχή τους στην ανακύκλωση που θα αναπτυχθεί στις γειτονιές όλων των οικισμών της Περιφέρειας. Απαιτείται προσεκτικός σχεδιασμός και κατάλληλη προετοιμασία, ώστε οι πολίτες και κατά βάση οι νέοι, οι μαθητές, η μελλοντική γενιά να καταλάβουν ακριβώς πως πρέπει να κάνουν ανακύκλωση, πόσο απλό είναι να συμμετάσχουν και πόσο σημαντικό είναι το όφελος για το περιβάλλον στο οποίο ζούμε.